

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil. a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Episcopie gr. cat. maghiară.

De un timp încoace parecă începe să fie iarăși actuală chestia episcopiei gr. cat. maghiare. Deși pe față e liniște de vânt, și factorii, cari întetesc de zeci de ani aceasta chestiune, tac tăcerea peștelui, în ascuns, pe subt mână se pregătește ceva, care pe noi și biserica noastră ne interesează foarte de aproape.

E vorbă de ridicarea unei episcopii gr. cat. ungurești cu limbă liturgică ungurească, cu o sferă de autonomie independentă etc., care ar fi să se înființeze din comunele mărginașe ale dieceselor rutene apoi ale Orăzii și Gherlei deocamdată.

Idea unei episcopii gr. cat. ungurești e veche, și s'a născut poate cu cel dintâiu vis al unui stat panmaghiar. Agitația însă pentru înfăptuirea acestui vis e mai recentă. S'a început abia de două decenii, cu memorande, deputațiuni, articoli de ziare și a ajuns încurând a fi primită și de cercurile politice conducătoare, cari în chestia agitată vedeau un mijloc nou pentru idea statului unitar.

Cetitorii foii noastre își aduc de bunăseama aminte de acțiunea întetită, pe care o întreprins-o pe vremuri în chestia aceasta un anumit Szabó Elemér, care se subscria consecvent membru al casei magnaților, (förendiházi tag) și care nu lăsa ocaziune să treacă fără ca, fie în casa magnaților, fie în coloanele foilor de zi mai ales în ale imperialistului Budapesti Hirlap și Magyar Állam de pe vremuri, să nu zugrăviască în culorile cele mai grozave situația desperată a „maghiarilor gr. catolici”. Chestiunea a ajuns la vremea sa o puternică armă în mâinile opoziției în contra guvernului nepăsător, care — vezi Doamne — desconzideră cele mai

vitale interese ale poporului maghiar, dat pradă vahalizării și rutinizării. Astfel a ajuns chestia a fi o nouă problemă a ministerului de culte, căci de fapt argumentările foilor și ale multor deputații venite în scopul acesta, să păreau a fi plauzibile. Diferitelor guverne, cari în acțiunea lor, erau conduse acum esclusiv de idea statului panmaghiar, le venea episcopia maghiară tocmai bine la îndemână. Greutatea era în împrejurarea, că ce va zice Roma? E vorbă aci de o concesiune neobicinuită, care de regulă își are urmările ei în alte țări și la alte popoare. Noua episcopie trebuia să rămână în legăturile canonice cu Roma, altcum nu ar fi de nici o importanță și cu atât mai puțin de vre-o importanță politică. Căci episcopia maghiară, de acum înainte avea să plece pe calea cuceririi și spre scopul acesta porțile și drumurile trebuiau ținute deschise.

A doua greutate la realizarea unui astfel de plan al guvernărilor noștri am fost și suntem noi. În sfârșit Roma în privința aceasta nici o hotărâre nu poate aduce până nu ne ascultă și pe noi. Căci deși la aparență noi românii gr. catolici din Ungaria și Transilvania suntem un număr disparent în marea celorlalte popoare catolice, dar așa cum suntem, putem să ne mândrim că între popoarele catolice de rital oriental noi suntem cei dintâiu. Mai sunt și alții, cari în decursul vremilor sau reintors la sânul bisericeii catolice, cari au autonomia, episcopiile, parohiile și credincioșii lor, dară dintre toți singur noi românii gr. catolici suntem aceia, cari în decurs de două sute de ani ne-am creat o situație independentă și ne am întărit unirea noastră cu Roma prin orândueli și instituții puternice. Și când acum ar fi vorba

ca să se creeze în coastele noastre o nouă episcopie tot din credincioșii noștri, pe care noi în sfera ei de activitate o ținem de superfluă, și pentru noi de primejdioasă, e natural că chestia aceasta nu se poate tranșa, pânăce nu ni-am spus în privința aceasta și noi cuvântul nostru.

Guvernul țării a mai sondat odată terenul la Roma cu chestia episcopiei maghiare. De acolo a căpătat însă răspuns negativ. În vorbirea sa, cu ocaziunea desbaterii bugetului, a amintit însă actualul ministru de culte contele Zichy János, că înființarea episcopiei gr.-cat. maghiare, este una dintre cele dintâi preocupățiuni ale actualului guvern. Greutatea e însă, că credincioșii și aderentii unei astfel de episcopii sunt tare răslățiți și e teama, că dacă s'ar apuca de lucru, ar provoca astfel de certe între credincioșii, cari vorbesc cu toții ungurește, încât e probabil, că desbinarea și separarea aceasta ar fi numai în dauna maghiarismului și spre întărirea curentului naționalist. A zis mai departe ministrul, că pe lângă toate acestea nu va uita să se folosească de cea dintâi ocaziune, ca să ducă la îndeplinire acest mare vis, pe care acum îl reclamă interesul maghiarismului și interesul de stat.

Noi la timpul său am reprodus această curioasă vorbire a dlui ministru de culte, fără a insista asupra ei, mai ales, că toate guvernele, câte s'au perândat au rostit astfel de cuvinte platonice și nimic mai mult. Actualul ministru de culte însă așa se vede, că își bate capul a face mai mult decât antecesorii săi și azi svonuri necontrolate vorbesc de o apropiată episcopie maghiară gr.-catolică în fața căreia biserica noastră trebuie să privească cu cea mai mare îngrijorare.

E vorbă aci de o episcopie nouă, pusă în coastele bisericii noastre, cu chemarea de a subtrage pe așa zișii maghiari gr.-cat. dela iurisdicția episcopilor noștri.

Guvernul le zice acestora „maghiari gr.-catolici”, de fapt însă sunt credincioși de ai noștri, cari locuind în comune mărginașe, sau răslețiți printre maghiari, și-au uitat în parte sau de tot limba strămoșească și astăzi vorbesc ungurește. Căci maghiari gr.-cat. istoria — afară de istoria zilelor noastre — nu cunoaște. Și procesul acesta de ași uita limba strămoșească, durere, că se continuă mereu pela periferii și preoții noștri din acele parohii ar putea spune lucruri dureroase despre copiii, cari azi știu puțin, sau nimic românește, joacă ungurește, cântă ungurește; ba în multe locuri numai chiar bătrânii mai vorbesc românește. Pentru acești maghiari se cere o episcopie nouă. Inchipuiți-vă acum perspectiva viitorului. Comune de acele, cari vor vrea să aparțină noii eparhii și de acele, cari nu vor vrea, majorități, cari vor să se rupă și minorități cari vor protesta, desbinând în aceleași comune, în aceeași familie, ceartă, hârțuială, luptă. Ș'apoi pela periferii râvna și agitația agenților puși în serviciul cauzei celei nouă! Se vor ridica în multe comune bisericii pentru în-

chinătorii cei noi și pe urma aceasta se vor isca nedumeriri cu privire la averile bisericesti, la ecleji, la fundații, știpeții.

Tot atâtea chestiuni de ordin superior, cari nu se pot rezolvi cu o trăsătură de penă și asupra căroră biserica noastră trebuie să-și aibă cuvântul hotărîtor. Și cuvântul nost nu poate fi aci decât, că o astfel de episcopie este nu numai superfluă, dară din motivul, că în urmările ei e dezastruoasă din toate punctele de vedere asupra bisericii noastre, o ținem de primejdioasă. Mai ales că acțiunea aceasta este condusă de motive politice și gânduri rezervate. Și dacă în biserica romano-catolică limba liturgică e cea latină, iar poporul cântă acolo nemțește, slovăcește, ungurește etc. după cum e comuna, și nimănui în minte nu i-a venit, ca dintre catolici, aceștia să separeze pe „maghiarii romano-catolici” prin o episcopie romano-catolică maghiară, tot așa vom protesta și noi pentru o încercare de natura aceasta.

Credincioșii noștri gr.-catolici, ori ce limbă ar vorbi ei acasă în familie, în biserica noastră își află toate mijloacele de mântuirea sufletului, după cum credincioșii romano-catolici de toate neamurile își află mântuirea în biserica latină.

La mișcarea bienaliștilor.

Provocat de confratele „un preot sistematic” în nrul 12 al organului „Unirea” să revin la cele comunicate în nr. 3—1912 al aceluiaș organ, îmi țin de datorință a lămuri cauza atât în interesul meu, cât și a Dsale, deși doriș, ca cineva mai chemat și judecând imparțial, el să pună capăt discuției devenită acum odioasă și pătimășe.

Mă mir mult de fratele „sistematic”, cum cutează a numi apucături analitice, acușe și calumnii, apărarea noastră a clerului bienalist, contra atacurilor dușmănoase din nr. 122—1911 al „Unirei”, cu cari ne pune înaintea mai marilor noștri și a întregii lumi, ca pe niște „săraci cu spiritul”, cari nu putem împrumuta, căci nu avem de unde, neactivi, fără interes față de viitorul neamului, ca lege și limbă (înțeleg școlile confesionale), luxoși; „în trăsuri de gală, în prezentarea externă, în brăe de mătășă”; „fără cunoștințe, fără zel, fără însuflețire, fără virtuți preotești”; esclamând: „Cine va mai susține dară egalitatea muncii îndeplinite de preoții sistematici cu cea prestată de bienaliști...?” „ori admiteți ori ba, ne deosebim mult”. —

Premergând toate aceste însă, Sf. Sa salută cu bucurie strigătul p. Marcu și stă în principiu pe partea noastră „cu bunăvoință frățască”.

Nu te supăra Frate „sistematic”, când zic, că simulezi supărarea, căci cu subscrierea moțiunii și publicațiunile părintelui Marcu în „Unirea” — pe care noi o ținem de organul nostru al clerului arhidiecezan — încă nu ne-am răzvrătit contra disciplinei bisericesti și — cum ai putut observa din textul moțiunii — acea întreagă nu cuprinde altceva, decât, ca Prea Ven. Superioritate să se îndure a ne concede și ezopera etc. și

FOIȚA.

Cântec.

Cât de multă-i jalea 'n lume
De s'ar face-un lac,
Aș dori să fiu pe malul
Firișel de mac.

Să privesc în taina serii
Sub sclipiri de stea,
Cum stăpână-i peste zare
Jalea noastră grea.

Lacul unda să și-o miște
Lin, cu murmur drag,
Iar petalele să-mi scalde
Un zefir pribeag.

A. H. Eternuani.

Un suflet chinuit.

Tușă-Chiva era o femeie mică și uscățivă. Avea niște ochi negri, cari licăreau ca doi jărătici sub sprincenele-i stufoase, o față suptă și palidă ca o tortă de ceară, pe care așa de ușor putea-i observa urmele unor suferințe adânci. Păru-i era cărunț și

cum li eșau de sub năframa învechită două unde, credea-i că-s două șuvițe de colie. L'a albit degetul bătrâneții și năcazurile. Cu deosebire acestea din urmă, căci avuse biata hătrână multă parte de ele în lume.

Au trecut mai bine de doi ani și jumătate, de când și-a luat rămas bun dela pământeni. Sărmana... și azi mai țin minte ziua aceea, când abia am fost sosit acasă dela învățătură și a și venit la noi, căci avea să-mi spună ceva.

De mult dorea Tușă-Chiva să vorbească cu mine, dar nu-și putea lua îndăzneală. Acum însă cu toată rușinea, veni, căci nu mai putea răbda... Nu... nu. O mâna inima să-și mărturisească năcazurile, durerile fără margini, cari o sfășiau ziua și noaptea tot într'una.

O întrebai eu că ce vrea. Dar ia îmi făcu semn să-i urmez și eșind din casă îmi spuse, că să-mi iau cu mine hârtie și creon, apoi să ostenească puțin până la ei.

Îi spusei, că toate sunt la mine și astfel puteam merge.

Mă framântau gânduri de tot felul, că oare ce vrea femeia aceasta cu mine. Ce vrea să-mi scriu, că doar n'avea nici un fecior la cătănie, barbatul sau era acasă.

Dăpănând astfel firul încurcat al gândurilor, ajunserăm în fața unei căscioare cu aspect sărăcăcios. Am intrat în casă și nefiind nime înăuntru, începu femeia a-mi grăi în un ton domol și încărcat de durere:

— „Nepoate dragă! De mult voiam a-ți spune ceva și mi-e nu rușine a-ți mărturisi, că pân' acum n'am îndrăsnit. Azi însă mi-am luat inima 'n dinți și te-am chemat până la noi, căci bătrânul nu e acasă și așa-ți pot povesti tot ce am de gând. Și am multe. Căci sunt bătrână și așa am pățit multe. Dar chiar toate nu ți-le voi putea spune, căci n'ai răgaz de a le scrie. Ar trebui să scrii cărți de-arândul... Dar să-ți spun dragul meu! Când eram fată, eram ca o floare din păhar. Aveam un obraz fraged, ca un trandafir, de mi-l putea-i tăia cu un fir de păr. Se și băteau feciorii după mine ca 'n 48. Apoi m'au pus păcatele de m'am măritat după dragul ăsta de bărbat și de atunci zi bună n'am mai avut. Vezi cum mi-au eșit falcele?... Gândurile... gândurile, batale sărăcia. Mi-am căpătat niște sorri răi... răi, de mai răi nu se puteau. O vorbă bună nu auzeam dela mine. Eram de răs și de bajocură. Și atunci, în sările de iarnă, când stam cu furca pe păcelul dingă vatră, de odată cu firul îmi torceam și câte o cântecă prin minte. Îmi cântam în ele durerile și năcazurile...”

Atunci două lacrimi albe ca argintul și curate ca mirul i-s'au strecurat pe fața-i încrețită. Își desfăcuse năframa și cu colțul își șterse roaua de pe pleoape, apoi începu de nou a povesti:

— Așa am dus o viață de cincizeci de ani și din sufletul meu ca din un isvor

chiar dacă am izbuti a obține subscrierile de aderare a tutreg clerului din toată Provincia mitropolitană, un singur veto, din partea Prea Ven. Ordinariat, e destul, ca toată acțiunea noastră să stea pe loc. Ba e destul, ca forurile protopopești, pe cari nu le putem și nu voim a le ocoli, să nu ne încuviințeze cererile subscrierilor de aderare a Frățiilor Voastre — dacă vor constata răzvrătirea noastră contra disciplinei bisericesti — și atunci nu vă vom supăra cu cererile subscrierilor de aderare.

Dacă n'ai simula iubite Frate, ai fi scris înainte bunăvoinței frățești, în tonul articolului din „Cultura Creștină“ nr. 2, la care Te provocai, pentru a-ți confirma ceea ce scrie; dar iacă ce mai zice acela: „Între astfel de împrejurări fiind, (bienaliștii) nu ne mirăm, că să plâng și cearcă să li-se amelioreze starea materială. A desvâli o situație grea și a cere ajutor nu e de condamnat, și pentru aceasta pe dreptul și rațional nu se poate supăra nimoni. Din motivul acesta nu putem aproba procedura acelora, cari combat pe bienaliști pentru motive, cari — se pare — dovedesc mai mult un fel de invidie, decât un simț fin de dreptate, ori dragostea ce voiește binele tuturor“ (1?)

Ce zici Frate la acestea? unde-i simțul fin de dragoste? Ți-l dovedește evident reamintirea fabulei din exercițiile de limbă din clasa I a liceului.

N'am afirmat nici când și nu afirm, că pe tereul școlastic noi lucrăm mai mult decât sistematicii, și dacă am adus proba amintită, o-am adus, ca să dovedesc netemeinicia învinuirii fără păreche, cu care ne calumniază „un preot sistematic“ în anul 122—1911 a „Unirei“. — Proba nu-o am adus „din fantazie“, cum fantazează Dsa în cele ce le înșiră; ci ca să fie convins, că nu lucru cu cifre fictive, iată adevărul: Da, am

înțeles tractul Clujului și dacă am scris comune și nu parohii, ori alții, am făcut-o din motivul, că și unele dintre filii au susținut și susțin școala, iar altele sunt în stare a-o susține, numărând mai multe suflete, decât multe parohii de ale bienaliștilor. — Dar să revin. În tractul amintit următoarele comune sunt conduse de preoți sistematici: Aghireș, Apahida, Ardeova, Baciu, Buda-veche, Deuș, Chintău, Cluj, Cluj-Mănăstur, Dretea, Feiurd, Feneșul-săsesc, Gărbăul-ung., Thiurea, Gilău, Lăpun, Nădășelul-ung., Someșfalău, Șardul-ung., Stobor, Suciag, Sumurduc, Tic și Totelec = 24. — Din acestea funcționează școala confesională în: Aghireș, Cluj, Cluj-Mănăstur, Dretea, Feiurd, Feneș, Gărbău, Gilău, Lăpun, Șard, Suciag și Totelec = 12.

Urmărcările comune sunt conduse de bienaliști: Arghiș, Berind, Căpușul mic, Coruș, Feleac, Măcișul-ung., Petrindul mare, Popfalău, Sănmihaiu, Sănpaul, Șomtelec, Stana, Tăuți, Topa-deș, și Topa-Săncraiu = 15. — Din acestea funcționează școala în: Berind, Coruș, Feleac, Măciș, Popfalău, Sănmihaiu, Sănpaul, Șomtelec, Tăuți, Topa-deș și Topa-Săncraiu = 11. — Oare cum vei mai defini acum Frate, statistica aceasta? Si tacuisses...

Mărturisesc, că nam cugetat să ajungă lucrul dovedit în forma aceasta, și o fac numai constrâns de confratele „sistematic“ „Toma“, care cu date terribile și intradevăr „din fantazie“ să încearcă a mă da de minciună pe toate căile. N'am voit și nu voiesc însă a imputa nici când meritul ori demeritul înființării cutărei școli nimănui, cum face Sf. Sa (pag. 3. c. III. la fine).

Dacă mai ai nevoie de dovezi Frate „sistematic“ iată în tractul Dârgei sunt 13 parohii conduse de bienaliști, în cari funcționează 12 școli; în tractul Almașului 12

parohii cu 8 școli; în a Indolului 15 parohii cu 9 școli etc. —

Accea, că fratele sistematic așteaptă să meargă în o parohie acum condusă de bienalist, — îl cred, că aci nu simulează; dar aceasta nu dovedește încă, că parohiile noastre sunt mai bune și cine mai e între confrăți, ori superiori să afirme absurditatea aceasta? Fără pe lângă alte interese ce-l călăuzesc, să mai adauge și faptul, că până-când bienalistul respectiv se va fi îndestulit cu 200 cor., pe fratele „sistematic“ îl va saluta semestrul cu 600 cor. congruă.

Că articlii confratelui „un preot sistematic“ sunt „inspirati de ură“, nu o zic eu, cetească citatul de mai sus, reprodus din „Cultura Creștină“, ca cea mai competentă a judeca imparțial. Zădarnic să va scuza deci cu apărarea nechemată a disciplinei noastre bisericesti contra căreia zice, că am comis „cu știrea și cu voia așa greșeli grave“, — după-ce noi am fost și suntem totdeauna cei mai umiliți fi ai bisericii și devotați supuși ai Preaven. Superiorității, învrednicindu-ne a-ne numi un sfetnic luminat cândva chiar „talpa bisericii“.

Iubite frate „sistematic“ nu cerem să vă împărțiți bucătura și haina cu noi și ce e mai mult, dacă se vor afla numai 10 confrăți de acord cu frăția Ta, nu vom cere nici egalitate, ci numai minimalul recerut pentru subzistență, la care cred, că vei concede, că suntem îndreptățiți, având acum cei mai mulți 6 și 8 clase gimnasiale și unii chiar maturitate și trăind 2 ani în Blaj cu bani scumpi, plătindu-ne în bani chiar și cunoștințele de cari ne-am împărțit și cărțile ceea-ce dacă nu face mai mult, dar de egal, e aproape, socotind că frățiile voastre a-ți primit toate cele trebuincioase în seminar gratuit, iar în via dlui, Doamne departe suntem în ceea-ce privește drepturile și salariul.

erau cântecele. Acum te-aș ruga, să le scrii, nu pe toate, cum am mai zis, căci n'ai vreme, făr' numai vre-o câteva și să le pui în o gazetă, ca să meargă în lumea largă, că știu, c'or mai fi încă multe femei ca mine năcăjite și cu dureri în suflet și Doamne, cât de bine le-or prinde.

Eu ascultam încordat, ca să nu-i scap nici un cuvânt și o ruga-i să-mi spună vre-o cântecă de aceea.

Bătrâna începu:

Inimă supărăcioasă
Ce să-ți dau să fi voioasă?
De mi-i da bunul lumii
Eu voioasă n'oi mai fi.
Și bunul dela o țară,
N'oi mai fi voioasă iară,
C'am beut apă amară.
Și-am beut apă cu mol,
Când era soarele 'a nor,
Și-am beut apă moloasă
Când era vremea noroasă.

Vream să-l spun ceva, dar Tușă-Chiva abia sfârși și deja și începu:

— Știi Dsa cum trebuie să înțelegi aceea, că am beut apă moloasă?
Ii spusei, că, da.

Dar cu toate acestea începu bătrâna a-mi spune, că dacă bea omul apă cu mol, una aceea și-se descarcă acolo dinlăuntru și astfel se face urât. Iar inimii aceasta nu-i place, căci ea vrea să fie totdeauna curată și de aceea e supărată.

Ii scrisei poezia, apoi am rugat-o să-mi mai spună.

Ea nu mult zăbovi și începu din nou un cântec:

Auzit-am auzit,
Că mor oameni de urât,
De urât nime nu moare,
Numai inimuța-l doare
De se uscă pe picioare.

Atât de curat pronunța cuvintele, cu atâta loc în accentuare, încât vedeam, că toată durerea sufletului său sleit de vitregia vremii e depusă în aceste șire, căci pe vremuri — cum însași spunea — nu era fată s'o întreacă, iar acum e slabă ca o scândură și e deja cu'n picior în groapă.

— Poți zice și așa — zise în urmă:

Auzit-am la pârliaz,
Că mor oameni de nacaz;
De nacaz nime nu moare,
Numai inimuța-l doare,
De se uscă pe picioare.

Vedeam, că într'adevăr era năcăjită!

— Mai spune-mi încă Tușă-Chivă, — zisei cu veselie, ca să-i fac voie — mai spunemi, că așa-s de frumoase.

Bătrâna era mulțămită și începu iar; tot pe glasul de mai înainte, pe glasul acela trist și desperat al unui om frământat de năcazuri, de dureri:

Măicută când m'ai făcut
O plouat și-o bătut vânt.

Precum o fost vremea rea,
Așa-i și inima mea.
Ori senină-i, ori norată,
Inima mi-e supărată,
N'are voie nici odată.
Inimă de putregaiu
N'am cuțit în tîni să taiu,
Să văd ce durere ai.
Ori bucatele nu-ți plac,
Ori inimă-ți faci de cap,
Ori bucatele nu-s bune,
Ori te gați de dus din lume?!
Apoi rămase încremenită, cu ochii pironiți în vag. Ii sbura mintea cine știe, pe unde, pe alte tărâmurii mai fericite, unde nu-i atâta sbucium ca pe sfera noastră.

Eu priveam cu milă în suflet la biata creatură. Când s'a trezit din acest vis, ce aievea-l trăia, îmi zise:

(Va urmă).

Epigrame.

Mișcarea feministă.

Guvernele se simt constrânse
Să dea femeii cei compete,
Introducând în legea țării
Numirea lor de „sufragete“.

„De ente“.

Profundul Plato și alții clasici
Țineau c'absurdul nu e „ens“...
În veacul nost sunt îns' absurduri,
Ce au ființa, dar n'au sens.

Dr. Băricea.

Firese, rugând pe iubitul Frate „sistematic” să ne dea pace cu sfaturile purcese din o așa iubire, la cari foarte bine să potrivește zisa românului: „cu lingura ne dă, iar cu coada ne scoate ochii”.

Dar deoarece-ce intențiunea noastră curată a provocat discuția aceasta atât de supărătoasă pentru noi „cei mai mici între frați”, și deoarece-ce articolii fratelui „sistematic” iau dimensiuni chilometrice, deși — zice nu a spus încă tot, ce ar fi avut de zis, și nevoind a-ne război cu morile de vânt ale lui Chisotho, ce ni-le pune în prospect, — mă rog — cu supunere — ca unul dintre dñii protopopi actuali, cari ne văd năcasul și ne știu apreția munca — neconduși de patimi — să binevoască a pune capăt discuțiilor prin un verdict purces din simțul fin de dreptate și iubire. Noi ne supunem și promitem, că mai mult nu pășim în publicitate pe tema aceasta. Același.

Un bienalist.

Corespondințe.

Din Maramureș.

(Continuare.)

I.

Cea dintâi prelegere populară s'a ținut în 9 Ianuar n. a 3 zi de Crăciun în satul Săcel, fiindcă dintre Săceleni s'au prezentat cei mai mulți la adunarea noastră de constituire din Vișeu-de-sus.

Săcelul e situat aproape de granița Ardealului, către Năsăud. E vecin cu satul Strâmba (Romuli). Are o biserică mare de piatră, care s'a sfințit anul trecut, și acum mai nou s'a ridicat și o școală românească corăspunzătoare recerințelor legilor. Tote aceste se pot atribui zelosului preot I. Târția, care încă de pe acum să nizuiește să-și ridice și o casă parohială acomodată recerințelor timpului, cu atât mai vartos, că o societate engleză, de mai multă vreme caută după petrolu, și-a provăzut întreg satul cu lumină electrică.

Mai zilele trecute a vestit în lumea largă, chiar și în Australia a trimis telegram, că s'a aflat petrolu și că scot pe zi cam la 2 vagoane. Gurile cele rele însă zic că-i escrocherie întreagă, intru cât toată vara și toamna trecută a văzut ducând sute și sute de cară încărcate cu petrolu din Galiția, și prin valea Vișăului, trecând la Săcel, pe care turnându-l în pământ, acum încep al scoate din nou. Holca asta mare — după cum se zvonește — a făcut o societate, ca să-și poată vinde acțiunile din nou emise în preț de vre-o 3 milioane de cor.

Dar să lăsăm acestea, celor interesați, cari a cumpărat acții și să trecem la petrecerea populară, care s'a ținut în sala spațioasă a școli gr-cat.

Des de dimineață sosesc membrii comitetului într'un ger cumplit, din depărtare de 20—25 km. Să slujește sf. slujbă, de către preoții Emil Bran din Dragomirești, președintele despărțământului nostru, Ioan Bârlea preot-capelan, Ioan Târția preotul local. Fiind a 3 zi de Crăciun pe cei mai mulți țărani li vedem ocupați cu tăietul porcilor, la biserică s'a adunat popor foarte puțin, aproape goală biserică, și ne temeam, că

n'om avea norod nici la școală. Cu toate aceste preotul E. Bran, la sfârșitul slujbei le ține o scurtă cuvântare, spunându-le scopul pentru ce ni-am adunat preoții și advocații și-i roagă să meargă cu toții la școala confesională.

Aci spre bucuria noastră, găsim sala cea mare a școli plină de norod. Delegatul comitetului E. Bran, spune pe scurt istoricul și însemnătatea „Asociațiunii” îndemnând norodul, să fie cu ascultare până la sfârșitul adunării.

Ar urma la rând conferențiarul Dr. Iuliu Pop, jude la judecătoria cercului din Vișeu-de-sus, având să țină conferință: din sfera intabulației. Dar, spre mirarea și îndurerea noastră a tuturor aflăm în ultimul moment, că a fost împiedecat să-și țină prelegerea, prin președintele tribunalului din Sighet Dr. Ördög, care telegrafice l'a avizat ca să-și țină de datorință a-și căuta popularitate prin sentințe judecătorești, și nu prin prelegeri populare.

Din faptul acesta unic, poate vedea marele public românesc, că năzuințele cărturarilor noștri, pentru deșteptarea norodului, cum sunt batjocorite, și dacă ar putea fi oprite din partea prietinelor noștri. Cu toate aceste am avut mângăere, de a putea asculta prețioasa conferință, ceită fiind de către advocatul dr. A. Szabo, din Vișeu-de-sus. Poporul cu sete asculta sfaturile cele bune în ale intabulației, căci doară nicăiri nu sunt atâtea gâlceve și pări de intabulație, ca și la noi în Maramureș. Deci îl rugăm pe dl Pop, că de altă dată să nu să lase înfricat, ci să coboare în mijlocul norodului nostru, și cu învățătura sa bogată să-l lumineze și să-l îndrume pe cărările cele bune.

Apoi advocatul dr. Ilie Kindriș din Vișeu-de-sus, într'un stil popular și la înțeleșul tuturor își desvoaltă conferința: despre asigurările reciproce, recomandând mai ales asigurarea vitelor, din prăsitul cărora trăiește aproape toți maramureșenii. O asemenea asigurare ar fi cea mai mare binefacere pentru bietul norod de aici, care pierzându-și vita sa, își pierde tot razimul vieții sale. Și știm din bătrâni aceea, că așa acolo să rumpe, unde-i mai subțire. Acei oameni păgubesc mai iute ca vitele lor, cari nau numai una sau două. Și Doamne câte pagube s'a văjit numai în anul ce a trecut. Mai ales în porci, în cele cornute și în oi s'a întâmplat cele mai mari pagube. Dar, nădăduim, că asigurarea vitelor o vom face-o cât de curând. Doară să va milui dl Osvadă și peste noi, și v'a veni în mijlocul nostru, ca să putem realiza odată lipsa aceasta, doară nicăiri așa de arzătoare, ca și la noi în Maramureș.

Dr. Găvrilă Iuga avocat și secretarul despărțământului, arată însemnătatea bibliotecii populare ale Asociațiunii, spunând pe scurt conținutul fiște cărei cărțile ce a apărut în cursul anului 1911, rugând pe știutorii de carte, să se înscrie de membrii ajutători ai Asociațiunii. Cuvântul său n'a sunat în pustie, căci îndată s'a înscris 40 de membrii ajutători și unul ordinar. Astfel a decurs cea dintâi adunare în Maramureș, sub scutul „Asociațiunii”.

(Va urma).

Reviste.

România. Zilele acestea s'a serbat a 53 aniversară, decând mari patrioți români din Muntenia, călăuziți de un singur gând mareț, au ales la 24 Ian. v. 1859 pe Alexandru Ion Cuza domnul Moldovei de domn și al Munteniei, înfăptuind astfel unirea Principatelor române sub un singur cap. Având același domn, grație străduințelor puse de înfăcărații bărbați din amândouă țările, unirea în un singur principat a devenit incurând fapt implinit, recunoscut și de marile puteri. Ajunse sub înțeleapta conducere a lui Carol de Hohenzollern, România își câștigă pe câmpiile Bulgariei neatârnairea și demnitatea de regat iar prin munca încordată dezvoltată pentru prosperarea dinlăuntru a bogățiilor țării, nebagatele în seamă principate de pe vremuri, ajunsă azi la o înflorire respectabilă, fiind România mult considerată în concertul european.

Data aceasta memorabilă s'a sărbătorit pretutindenea în țară.

Apel

cătră colecțanții „Bibliotecii Poporale a Asociațiunii”.

În anul trecut, după cum e știut, am fost siliți ca să retipărim cei dintâi trei numeri din „Biblioteca”. Aceasta s'a întâmplat numai din motivul, că unii domni colecțanți au întârziat cu trimiterea listelor de abonament și astfel la tipărirea celor dintâi broșuri nu ne-am putut orienta asupra numărului abonaților. Dorim ca anul acesta să încunjurăm eventualele cheltuieli zădarnice împreunate cu retipărirea. De aceea rugăm cu inzistință pe domni preoți, învățatori și pe toți aceia, cărora li-s'au trimis liste de abonament ca să binevoiască a ni-le retrimite cât mai în grabă, ca să nu fim siliți a amâna din această cauză prea mult timp tipărirea Nrului 1 din anul acesta.

Tot odată rugăm pe toți aceia, cari ne-au trimis deja abonamentul, să fie îngăduitori, căci Nr. 1. îl vor primi mai târziu, numai în cursul lunii Februarie.

Sibiu, în 6 Februarie n. 1912.

Biroul Asociațiunii.

Episcopie gr-cat. maghiară.

I. P. S. episcopi ai Provinciei metropolitane sunt invitați pe Joi la o conferință, ce se va ține la ministrul-președinte, în chestia înființării unei episcopii gr-cat. în limba liturgică maghiară. Episcopii aceasta s'ur înființa pentru Rutenii din nordul Ungariei, cari prin maghiarizare și-au pierdut limba maternă, suntem siguri însă, că ea va tinde să cuprindă în brațele sale și pe câțiva din credincioșii Arh. diecesei noastre, din vre-o 15 parohii și pe o samă din credin-

ciogii dieceei de Orade, ales pe cei din părțile marginase cu dieceea de Ungvár. Episcopia aceasta de se va face, va fi atac foarte primejdios îndreptat contra bisericii românești de amândouă confesiunile, pentru-că prin ea se va ajunge cu mult mai curând la rezultatul ce nu l-au putut atinge atâtea încercări de desnaționalizare. De aceea atrăgând luarea aminte a tuturor asupra acestui nou atentat, ce se plănuiește cu atâtea meșteșugire asupra noastră, nu ne îndoim nici pe o clipă, că I. P. S. noștri Arhiepiscopii vor sta împotriva cu toate armele legali.

Noutăți.

Mandatul dela Orăștie. La Curie s'a intrerupt pertractarea petiției contra mandatului deputatului Farkas din cercul Orăștiei. Cauza este, că judecătorul de investigație a întrelăsat să asculte 5 martori înștiințați. Pertractarea s'a amânat până vor fi ascultați și aceștia, pentru a se întregi actele de investigațiune.

Convocare. Comitetul Despărțământului Dieiosânmartin al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român va ține la 11 Faur a. c. două *prelegeri populare* și anume: la 11 ore a. m. în comuna Bord și la 2. 1/2 p. m. în comuna Cucerdea română la care invită cu dragoste pe toți din Bord, Cucerdea română și jur, cari doresc înaintarea culturală a poporului român. **Comitetul despărțământului.**

Iubileul soc. „Petru Maior“. Se anunță din cercul tinerimei universitare din Budapesta, că iubileul societății „Petru Maior“ din Budapesta, care are să se țină zilele aceste, la chiar dorința publicului, s'a amânat pe timp nedeterminat.

Procesele de presă a deputatului dr. N. Șerban. Din Murăș-Oșorhei ni-se telegrafiază: Luni s'a început la curtea cu jurați de aici pertractarea proceselor de presă intentate contra deputatului român dr. Șerban acuzat pentru agitație în contra ideii de stat maghiar, preamărirea crimei, calomnie și vătămare de onoare. Luni s'au pertractat numai articolele incriminate pe motive de agitație și preamărirea crimei. Dr. Șerban a fost achitat.

Azi, Marți, s'au pertractat celelalte articole de presă incriminate ale dlui Șerban. Pentru acestea curtea cu jurați a osândit pe dl Șerban la 5 luni *temniță ordinară și 1600 coroane amendă principulă*, iar pentru 16 cazuri la câte 300 cor. pedeapsă secundară.

Hymen. Dorica Pop și Augustin Folea, candidat de preot, face cunoscută căsătoria lor, care se va oficia Luni în 12 Februarie st. n. 1912 (sf. Ierarhi) în biserica gr.-cat. din Boziaș.

— Mărioara L. Balomiri și Silviu Hătegan, abs. teol. anunță cuununia lor, care să va celebra în 11 Februarie a. c. în biserica gr.-cat. din Orăștie.

„Înșiră-te Mărgărite“. Frumoasa legendă „Înșiră-te Mărgărite“ prelucrată pentru Soli de dl dr. Leonida Domide, medic în Dej au fost premiată cu 500 cor. de Societatea teatrală română.

Petroceri. Tinerimea universitară română din Cluj invită la petrecerea cu dans ce se va aranja cu prilegiul inaugurării festive a „Casinei române“ din loc în sala dela „Hotel Central“. Venitul curat e destinat pentru casina română din loc.

— **Tinerimea română din Nireș,** invită la producțiunea urmată de dans, ce o va aranja la 12 Februarie st. n. a. c. în sala școlii conf. din loc. Venitul curat e destinat pe seama nou edificăndeii biserici, și se va cînta pe cale ziaristică.

„Solla Sator“. Atragem atenția cetitorilor noștri asupra acestei bine redactate foi pentru popor, ce apare dela Anul-Nou la Cluj. Spiritul curat creștinesc și românesc în care e scrisă, e cea mai bună cheazășie, că ea va fi cea mai potrivită povățuitoare a sătenilor noștri.

Copii bătrâni. Din Agram se anunță, că 6 elevi dela școlile primare din Pacraț au cărunțit. Faptul acesta a stârnit o mare senzație în cercurile medicale. Băieții au fost internați în spitalul din Agram, pentru a se stabili cauza acestui eveniment nenatural.

Importul carnei românești în Austria. Din Viena se comunică: În cursul săptămănei trecute s'au adus din România 11.000 kilograme de carne de diferite calități, care a fost vândută cu kilogramul pe prețul 88 fileri până la o coroană și 56 fileri kilogr., engros și pe prețul de 1 coroană și 40 până la 2 și 40 kilogr., cu detalii.

Convocator. Comitetul central al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, a decis înființarea unui nou despărțământ cu sediul în Gârbou (Csákigorbó). Subscribul, delegat spre acest scop, convocă adunarea constituantă pe 21 Februarie 1912 st. n. 11 ore a. m. în Gârbou (Csákigorbó) în localitatea „Inșotiri“ „Opinca“ la care prin aceasta invit cu toată onoarea pe toți aceia, cari se interesează de înaintarea în cultură a poporului român și de literatura română, ca să participe și să-și dea concursul la organizarea noului despărțământ. Gârbou (Csákigorbó), 4 Februarie 1912 st. n. **Dr. Victor Gael,** delegatul comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Someșul esundat. — După cum se anunță din Cluj — Someșul a esundat de două ori, și a intrerupt prin mai multe locuri circulația. Din cauza apei, care a acoperit drumul de țară, nu s'au putut transporta cărbuni la uzina electrică, rămânând astfel orașul într'o întunecime egipteană.

Niagara a înghețat. În urma gerului grozav ce domnește în America, Niagara a înghețat cu totul, făcând astfel să înceteze lucrul în mai multe fabrici, cari își procurau forța motorică din căderea apei numitului cataract. Un admirabil tablou ofere privitorilor caracterul înghețat, care zilnic e cercetat de o mare mulțime. Doi tineri mai îndrăzneți, cari s'au încumetat să se urce pe stâncile de gheață ale cataractului, în urma ruperii gheții, s'au scufundat în adâncime.

Posta Redacțiunii.

P. Stăgerel. Sunt încercări slăbuțe, cari nu promit. Ocupă-te cu altceva, poate-ți va fi mai de folos. De altcum scrieri anonime nu publicăm.

R. B. N'am primit raportul, de care poameniți. L'am fi publicat cu plăcere.

Partea Literară.

VOEVOZII.

Povestire originală a „Unirii“.

de Dela Bistriță.

PROLOG.

(Continuare).

II.

Pe când pământul Moldovei era zguduit de atât amar de frământări și amenințat de suvoitul cotropitoarelor oarde tatara, pe atunci Țeara-Românească se bucura de cele mai dulci și senine vremuri de pace. Și pe acele restimpuri de liniște neturburată, în Curtea-de-Argeș domnea unul din cele mai curate și senine chipuri domnești din istoria întregului trecut românesc. Acel mare Domn era Neagoe Vodă, chemat „Basarabul“ după părintele său: Basarab-cel-tinăr. Firea îl înzestră cu o mare iubire. Iar evlavioasa Do-Despina îi îmbogăți și mai mult simțul frumosului, desăvârșindu-l în farmecul evlaviei creștine. Astfel, amândoi mari rivnitori ai măririi lui Dumnezeu, izvorul frumosului, desăvârșindu-l în farmecul evlaviei creștine. Astfel, amândoi mari rivnitori ai măririi lui Dumnezeu, izvorul frumosului, durară acea mândră mănăstire dela Argeș. Și ca să-și vadă împlinit visul lor de aur: curânda ridicare a lăcașului dumnezeesc, mândru ea în povești, nu cruțară nici briliaturile nici mărgăritarele lor.

După o domnie curată și senină de nouă ani și jumătate, marele Voevod Neagoe închide ochii, pentru a-i deschide dincolo de mormânt, unde să-și ia vecinica respiață dela stăpânul, cărui sluji cu atâtea dragoste și credință. Trupul lui Neagoe trudit, de frământările vieții, fu coborât de Doamna în gropnița necropolei, să se odihnească în liniștea sînteii singurătății.

Cu moartea lui Neagoe Basarabul și pentru Țeara-Românească se încep vremurile de răstăriști și de cumpănă grea, căci tronul rămase fără urmaș — ca și în Moldova, Băsărăbeasa n'avu mângăierea să-și vadă feciorii ajunși vovezi, urcându-se la tron pe urma părintelui lor. Moartea cosi copilașii ei: Ioan, Petru, Vlăduță și Anghelina în cea mai fragedă vârstă. Toată nădejdea era în băețelul Teodosie, mândru ca un Făt-Frumos din lacrimă, înțelept ca împăratul, a cărui nume purta.

Dar Turcii haini răpiră dela sânul părintesc acest odor neprețuit, — (cronica nu zice din care pricină) — și-l duseră în Țarigrad, unde-l desbrăcără de moștenirea domnească. Acolo, sârmanul copil, istovit și de dorul de mamă și de dorul pământului său, se știuse ca o gingașă floare de primăvară. Doamna Despina mai rămase cu două copile: Stana și Ruxanda, cu cari pribegi pe plaiurile Ardealului, — până-ce se statorii în Sibiu. Din neamul Băsărăbeștilor, din partea bărbătească, rămase numai un frate de-a lui Neagoe, pe care boerii îl și aleseră de Domn, numindu-l: „Preda Vodă Basarabul“. Noul Voevod n'avu mângăierea să se bucure de vremuri senine de vremuri de aur. Turcii, încuibăriți de demult în inima Țării, întăriți mereu de ajutoarele proaspete, ce năpusteau din părțile Dunării ca un uragan îngrozitor,

așteptau prilej prielnic să răstoarne pe Vodă și să se facă stăpâni în țeară străină. În vara anului 1521 Selim-Pașa împinse un șuvoi de zece mii de oșteni și alte cinci de ianiceri spre cuibul Voevoșilor. — Curtea-de-Arges — jurând peire neamului românesc.

După mult amar de anevoinți, Preda Vodă înghieabă o oaste de vre-o cinci mii — și cu acest pumn de voinici porni în contra titanicei oști a Porței. Dar Vodă, fără de noroc, căzu în luptă, chiar în întâia ciocnire, și după dânsul căzu ceata ostașilor, săcerată până la unul de iataganele turcești.

Inzădar își încercă norocul, după câteva luni mai apoi, și călugărul Dragomir, care înălăcărât de dragostea pentru Țară, își schimbă antenele călugăresc în vasmânt de oștean, și porni cu o gloată și mai mândră de viteji în contra urgiei păgâne. Zădarnic i-a fost dorul și visul, să-și vadă strălucind pe rasa călugărească cununa de Voevod, căci oastea Semilunei, zdrobindu-l cu viteji cu tot, îi zădarnici într-o clipă și dorul și visul.

După uciderea lui Dragomir Călugărul, nimeni nu mai îndrăzni să-și încerce norocul cu Turcii. Și cu dânsul se stinseră și nădejdiile unui sârman popor, de a se mai vedea dezrobii cândva din jugul rușinoasei solăvii.

(Va urmă.)

Floricele din raiu.

Hattler S. J. - Tóth S. J.

(Continuare.)

Într-o zi, când ca de obicei să în- torcea acasă dela biserică cu mamăsa împreună, s'au întâlnit cu un sărac, care le-a cerut milă. Mama din întâmplare nu dusese cu sine nimic și întristată că nu poate da cerșitorului nimic, a voit să treacă mai departe. Mărioara însă și-a scos portofelul din buzunar și l-a întins mamei sale zicând: »Văd că n'ai nimic la tine mamă dragă, iată dă în locul meu!»

Mama a deschis portofelul și a grăit îndușoșată: »Păi c'ăici scumpa mamei nu sunt bani mărunți». »Nu face nimic, — răspunde copila, — dă-i numai de cei mai mari; voi fi eu iarăși copilă bună și iarăși voi aduna ceva». »Bine — zise mama, — dă-i deci tu însăși săracului, aceasta va aduce binecuvântarea asupra ta și asupra străduinței tale spre îndreptare.»

Asta n'a trebuit să i-o zică de două ori Mărioarei: a scos repede un ban de-o jumătate de franc și l'a întins cerșitorului zicând: »Roagă-te pentru mine, ca din darul lui Dumnezeu să fiu mai bună». A alergat apoi la mamă-sa și i-a strigat veselă: »Da, mamă dragă, de bună seamă voi fi mai bună, bunul Dumnezeu îmi va răsplăti mila cu prisosință».

Una dintre cele mai plăcute indeletniciri ale sale era aceea, că pe copilașii ce încă nu umblau la școală îi aduna în jurul său și îi învăța adevărurile cele mai de lipsă ale sfinteii noastre credințe. Seara măgulia micuții la sine și se silea să le sape în minte catehismul. Între băieți se afla un copil care nu putea să țină în minte nimic. După scurgerea unui an știa cam atât, ca la începutul aceleia. Așa era în stare să țină în minte Tatăl nostru și Născătoarea. Când i-a zis Mărioarei ma-

mă-sa: »Zău, ai avea lipsă de multă răbdare dacă ai voi să dai învățătură acestui copil și pe mai departe». »Oh Doamne — răspunde Mărioara — tu mamă a trebuit să aibi cu mine cu mult mai multă răbdare. Mă bucur, că cu neînsemnata-mi statornicie de acum în spre binele acestui copil sărac îmi pot îndrepta răutatea de atunci. O să vezi: cu ajutorul lui Dumnezeu acest micuț încetul cu încetul va învăța tot ce e de lipsă și când se va apropia mai întâiu de masa Domnului o să se roage pentru mine de bună seamă. Gândul acesta mă îmbucură încă de pe acum».

În după-amiază unei Dumineci Mărioara s'a dus la biserică, ca să ia parte la înserat. Când a ajuns la ușa bisericii se duceau de acolo două fetițe răsând și flecărind. Această necuviință în casa Domnului a întristat-o foarte pe Mărioara. În acest moment însă n'a scos nici o vorbă. Peste câteva zile întâlnindu-se cu una dintre fetițe astfel a agrăit-o: »Mă gândesc încă cu bucurie, cum ne-am dus noi împreună la sfânta împărtașenie, tocmai de aceea foarte te iubesc și despre aceasta ași vrea să-ți dau astăzi dovadă. Dar n'am curaj. Mi-e teamă că vei înțelege rău dova prietniei mele».

»Nu te teme — îi zice ceia, — eu voi primi-o cu bucurie».

Atunci Mărioara îi zise: »Mai aduci-ți aminte ce s'a întâmplat Dumineca trecută înainte de înserat?»

Copila fușturatică își uitase, Mărioara însă i-a adus-o aminte cu frăgezime.

»Vai! — zise în sfârșit copila, — înțeleg ce vrei: te-am scandalizat. Is vrednică de imputările ce mi le faci; și așa am voit să mă desvinovățesc înaintea ta».

»Nu — zise Mărioara, — nu vreau să-ți fac imputări, și nici nu trebuie să te desvinovățești înaintea mea, aceea trebuie să o faci înaintea lui Dumnezeu. Biserica nu-i departe de aici, haid acolo, să cerem iertare dela Dumnezeu. S'au dus deci amândouă la biserică să se roage.

Tot aceeași dragoste a deaproapelui a făcut-o iscoditoare întru desvinovățirea greșelilor altora.

În satul vecin se îmbolnăvise greu un om ca de vre-o patruzeci de ani. Trecuseră deja mulți ani de când nu se împărtașise cu sf. taine și oamenii să temeau că va muri fără să se pocăiască. Vre-o două-trei prietene au adus odată vorba despre aceasta înaintea Mărioarei și una a zis dispregiutor:

»E un om cu suflet negru, va muri cum a trăit». »Vai — zise Mărioara — mai degrabă ar trebui să-l compătimim decât să-l dispreguim. Dacă ar fi avut numai o părticică din acele daruri, pe cari noi le întrebuițăm rău, poate că s'ar fi făcut sfânt. Mai bine am face să ne rugăm pentru el și să recurgem la Dumnezeu pentru întoarcerea lui. Poate că Dumnezeu numai atâta așteaptă ca cineva să-l roage pentru întoarcerea acestui suflet. Să zicem deci în fiecare seară rugăciunea »Adu-ți aminte sf. Maria cea preabună». Fetele au urmat acest sfat bun și bolnavul într'adevăr nu peste mult a luat sf. taine ale muribunzilor cu căință din inimă.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„*Revista Școlastică*“ revistă pedagogică în Blaj. Anul XIV. Redactor: Ioan F. Negruțin. Abonament în patrie 6 cor. În străinătate 10 cor. Nr. 3 are următorul sumar: V. Gr. Borgovanu: Scrisori pedagogice. Traian Șuteu: Oifelinatul. Toma Cociș: Paralizia infantilă. Alesandru Borza: Planetele de leac. Gh. B. Boieriu: Răspuns la darea de seamă asupra Abecedariului întocmit pe baza metodei fononimice pentru cl. I. a școlii primare. Emil Pocola: Reuniunea înv. rom. Sălăgeni și despărțăminteale ei. Informațiuni. Cărți intrate la redacție. Abonamente achitate.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚIA.

Nr. 760—1912.

(20) 2—3

Concurs la oficiul de medic arhidieceșan.

Pentru completarea oficiului de medic arhidieceșan în Blaj, devenit vacant în urma morții medicului Dr. Alexandru Pop, prin aceasta se publică concurs cu termenul de 15/2 Martie 1912 incluzive:

I. Emolumențe:

1. Salar anual 2400 cor. în rate lunari anticipative.

2. Relut de cortel 800 cor. în patru rate trimestrali decursive.

3. Cuincuenale de câte 200 cor. computate dela ziua întrării sale în acest oficiu.

4. Drept la fondul de penziune al oficialilor de administrațiune arhidieceșani.

II. La rugarea, ce se va înainta Veneratului Conzistor Arhiepiscopesc din Blaj, pentru obținerea acestui oficiu, se vor alătură următoarele documente:

a) Extras matricular de botez.

b) Diplomă de medic, în original, ori în copie legalizată.

c) Diplomă despre cualificațiunea de profesor pentru igiena școlilor medii, sau în lipsa acesteia declarațiunea, că în timp de 2 ani își va câștiga această diplomă.

d) Atestat despre practica de până acum.

e) O scurtă biografie (curriculum vitae) din care să se vadă activitatea de până aici.

III. Obligațiune:

1. Va avea de a vizită statul sănătății, celor ce concurg la s. Teologie, la Internate, la curs de cantori, și de a da atestat despre rezultatul vizitei.

2. A cercetă elevii morboși pela instituttele române gr. cat. din Blaj: teologie, gimnaziu, preparandie, școala de fete elementară și civilă, și școala de aplicație și cea de industrie, și a-le prescrie medicamente.

3. A vindecă personalul clerului și al Oficialilor din gremiu, cari stau în serviciul arhidieceșei; precum și personalul de servițiu, care se ține de domeniul metropolitan, de seminarul teologic, de internatul de băieți, de cel de fetițe și de cel preparandial.

4. Are să propună igiena în seminariul teologic, în gimnaziu și în institutul pedagogic în numărul prescris de oare.

4. Va da părere în cauzele designate de Conzistor.

5. Va cercetă pe bolnavii domeniilor administrate în regie pe lângă taxele stabilite.

Rugărilor intrate după 15/2 Martie a. e., nu vor fi luate în considerare.

Blaj din ședința consistorului arhiepiscopesc ținută în 30/17 Ianuar 1912.

(18) 2-3

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr. cat. din Fizeș (Füzes) p. u. Hidalmás, tractul Dergea, prin aceasta se recercă să-și înainteze ofertele în scris, însoțite de cautiunea de 400 cor. adecă patru sute cor. la oficiul parohial gr. cat. din Fizeș cel mult până la 1 Martie 1912, 10 ore.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul aprobate de Preaveneratul Conzistor Metropolitan la 9 Decembrie 1911 sub Nrul 9647 se pot studia zilnic la oficiul parohial gr. cat. din loc. Fizes, la 27 Ianuar 1912.

Ilie Șerban
paroh

Ioan Groza
prim-curator

Atragem atențiunea

la pepiniera „Domeniului românesc din Bobalna“ lângă Orăștie, a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad, unde se află de vânzare pentru primăvara anului curent un (1) milion

altoi de vie americană,

din calitățile (soiurile) cele mai distinse pentru vin și masă, pe lângă celea mai moderate prețuri. — Viță americană cu și fără rădăcină, și ochiuri pentru altoit din toate varietățile (soiurile) încă se află de vânzare.

Fiind pepiniera noastră bine îngrijită, n-a fost atăcată de peronosporă, altoii sunt desvoltați la perfecție. Pentru altoii liferați din pepiniera noastră garantăm, că soiurile sunt curate.

La cerere să trimită franco și gratis catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor viei.

Proprietarii de vie să se adreseze cu încredere deplină la (19) 2-45

Administrația „Domeniului din Bobalna“
Bábolna u. p. Szászváros.

Nrul 3-1912.

(17) 2-3

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr. cat. din Năoiu, prin aceasta se recercă să-și înainteze ofertele în scris, însoțite de cautiunea de 200 cor. adecă două sute eroane la oficiul parohial cel mult

până la 25 Februarie 1912 la 10 ore a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, descrierea tehnică, preliminarul de spese și planul aprobat de Preaveneratul Conzistor Metropolitan la 23 Maiu 1911 sub Nrul 2345 se pot studia zilnic la oficiul parohial gr. cat. între orele 8-12 a. m. și 2-4 d. a. Curatorul bis. își rezervă dreptul de alegere dintre minusoferenți.

Năoiu, la 21 Ianuarie 1912.

Simion Popu
paroh gr. cat.

Vasilie Hulpe
primcurator bis. scol.

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui Kaiser cu „trei brazi“

6050 atestate dela medici și privați garantează penitru succesul sigur.

Bonboane excepțional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fileri; cutie cu 60 fileri se află la: Carol Schieszl farmacist Blaj. (86) 15-22

Români replantațiivă viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

☐ ☐ Altoi de vie! ☐ ☐

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atăcate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărari pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețcurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 21-?

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIIU ====

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

==== recomandă ====

☛ Asigurări împotriva focului ☛

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☛ Asigurări pe viață ☛

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plată simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig. asig. de zestre și asig. peșorale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910 K. 5.003.540 78
Capitala asigurate pe viață achitate „ 4.884.801 12
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 } foc „ 119.839 992 —
Fonduri de întemeiere și de rezervă } viață „ 11.020.268 —
2.428.317 —

☛ Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

„VULTURUL“ institut de credit și econ. societate pe economii în Diciosânmărtin.

Convocare.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii societate pe acții „Vulturul“, prin aceasta sunt invitați la

a V-a adunare generală,

care se va ține în Diciosânmărtin la 20 Faur st. n. 1912 la 11 ore a. m. în localul institutului.

O B I E C T E L E :

1. Deschiderea adunării.
2. Numirea unui notar și exmiterea a doi membrii pentru supraveghierea scrutiniului și verificarea procesului verbal. (§. 26.)
3. Raportul direcțiunii despre mersul afacerilor, raportul comitetului de supraveghiere, bilanțul anului 1911 și darea absoluției.

4. Impărțirea profitului curat, fixarea marcelor de prezență și a speșelor de călătorie, a plății direcțiunii și a comitetului de supraveghiere precum și a plății suplimentare a funcționarilor pe an. 1912 (§. 31 și 43.)

5. Distribuția sumei destinate pentru scopuri de binefacere și culturale.

6. Intregirea Direcțiunii.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune acțiunile și documentul de plenipotență, la cassa institutului „Vulturul“ până în 19 Faur 1912, sau la institutul „Patria“ din Blaj, cel mult până în 17 Faur n. la 12 ore din zi.

Diciosânmărtin, 23 Ianuarie 1912.

„VULTURUL“
institut de credit și economii.

Direcțiunea.

Bilanțul pe anul al V-lea 1911.

Active.		C o n t o - B i l a n ț .		Pasive.		
Numărar în cassă	— — — —	10084	25	Capital societar	— — — —	100000—
Cambii	— — — —	270665	—	Fond de rezervă	— — — —	16608·14
„ cu acoperire hipotecară	— — — —	310322	— 580887—	„ „ penziune	— — — —	1841·58
Imprumuturi hipotecare	— — — —	—	45672—	„ cultului gr.-cat. din Diciosânmărtin	— — — —	130·90
Acții dela bănci	— — — —	—	1200—	Depozite spre fructificare	— — — —	220601·50
Debitori: Conto-Curent	— — — —	—	4810·76	„ de cassă	— — — —	2882·66
Spese de proces și protest	— — — —	—	—	Reescont	— — — —	263125—
				Imprumuturi hipotecare Cedate	— — — —	9400—
				Dividendă neridicată	— — — —	238·80
				Creditori	— — — —	986·11
				Interese anticipate	— — — —	12820·55
				Profit curat	— — — —	14117·77
						642754·01
						642754·01

Eșite.		C o n t o p r o f i t ș i p e r d e r i .		Intrate.		
Interese:				Interese dela cambii	— — — —	49724·28
pentru depozite spre fructificare capit.	— — — —	7918·22		„ „ imprumuturi hipotecare	— — — —	3815·98
„ „ „ „ ridicate	— — — —	425·15		„ „ „ pe obligațiuni	— — — —	138·40
de reescont	— — — —	16116·39		Interese cu caventi	— — — —	—
de imprumut. hipotecare Cedate	— — — —	583·95	25043·71	Proviziune	— — — —	494·88
Spese:						
Salare: plata funcționarilor, a direcțiunii și a comitetului de supraveghere	— — — —	7562—				
Chirie	— — — —	740—				
Spese curente	— — — —	1857·69				
Porto postal	— — — —	375·98				
Marce de prezență	— — — —	140—	10675·67			
Contribuție	— — — —	3509·12				
după interese la depozite spre fructificare	— — — —	827·27	4336·39			
Profit curat	— — — —	—	14117·77			
			54178·54			54173·54

Diciosânmărtin, la 31 Decembrie 1911.

Victor G. Maior m. p.
director executiv.

M E M B R I I D I R E C Ţ I U N E I :

I. Br. Hodosiu m. p. Alexandru Maior m. p. Iosif Lita m. p. Dr. V. Radeşiu m. p. Virgil Pop m. p. V. Muntean m. p. preşedinte.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine deplină. — Diciosânmărtin, la 23 Ianuarie 1912.

M E M B R I I C O M I T E T U L U I D E S U P R A V E G H I E R E :

A. C. Domşa m. p. Nicolae Todoran m. p. Augustin Chețian m. m. Petru Șogan m. p. Dănilă Boilă m. p. preşedinte.

Ioan Vătășan m. p.
revizor expert al »Solidarității«.

(22) 1—1